



Ministerul Educației Culturii și Cercetării al Republicii Moldova

Centrul de Excelență în Educație Artistică „Ștefan Neaga”

"Aprob"

Directorul Centrului de Excelență în
Educație Artistică „Ștefan Neaga”,

Dr. Perju Gheorghe

"4" octombrie 2017

Curriculumul modular

S.06.O.034 Solfegii III

Specialitatea
21560 Muzicologie

Calificarea
265237 Muzicolog



Chișinău, 2017

Curriculumul a fost elaborat în cadrul Proiectului *EuropeAid/133700/C/SER/MD/12*
"Asistență tehnică pentru domeniul învățământ și formare profesională
în Republica Moldova",
implementat cu suportul financiar al Uniunii Europene



Autori:

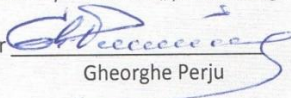
Butucel Zinona, profesor, grad didactic superior, Centrul de Excelență în Educație Artistică „Ștefan Neaga”

Rusu Angela, profesor, grad didactic superior, Centrul de Excelență în Educație Artistică „Ștefan Neaga”

Aprobat de:

Consiliul metodic-științific al Centrului de Excelență în Educație Artistică „Ștefan Neaga”.

Director


Gheorghe Perju

"11" Octombrie 2017

Recenzenți

Ivancenco Valentina, șef Catedra de Muzicologie, Centrul de Excelență în Educație Artistică „Ștefan Neaga”,

Martînenco Neli, director adjunct pe instruire, grad didactic superior, Centrul de Excelență în Educație Artistică „Ștefan Neaga”.



Adresa Curriculumului în Internet:

Portalul național al învățământului profesional tehnic
<http://www.ipt.md/ro/produse-educationale>

Cuprins

I. Preliminarii.....	4
II. Motivația, utilitatea disciplinei pentru dezvoltarea profesională.....	5
III. Competențele profesionale specifice modulului	5
IV. Administrarea modulului.....	6
V. Unitățile de învățare.....	6
VI. Repartizarea orientativă a orelor pe unități de învățare	7
VII. Studiu individual ghidat de profesor	8
VIII. Lucrările practice recomandate	9
IX. Sugestii metodologice	9
X. Sugestii de evaluare a competențelor profesionale.....	11
XI. Resursele necesare pentru desfășurarea procesului de studii	14
XII. Resursele didactice recomandate elevilor.....	14

I. Preliminarii

Statutul Curriculumului. Curriculumul modular la *Solfegii III* este document normativ și un instrument didactic pentru pregătirea specialiștilor în domeniul de educație *Arte*, specialitatea *Muzicologie*, în instituțiile de învățământ profesional tehnic postsecundar.

Cursul de *Solfegiu* se studiază în mod obligatoriu în cadrul întregului sistem de instruire muzicală, începând cu școala de muzică în învățământul complementar până la învățământul universitar, respectiv la diverse niveluri de complexitate și generalizare a materialului didactic. Modelul curricular al disciplinei urmărește progresul achizițiilor pe durata celor patru ani de studiu.

Obiectul de studiu al disciplinei Solfegii III face parte din componenta de specialitate în formarea profesională fiind bazat pe concepte specifice compartimentului muzical-teoretic. Acest concept asigură continuitatea firească în dezvoltarea competențelor profesionale și se oferă în regim obligatoriu pe tot parcursul ciclului de învățământ artistic începând cu școlile de muzică până la învățământul superior. Pentru a realiza cu succes această ofertă educațională, este necesar să se creeze un mediu educațional adecvat, calitativ și productiv, centrat pe elev.

Funcțiile Curriculumului de bază sunt:

- act normativ al procesului de predare, învățare, evaluare în contextul unei pedagogii axate pe
- competențe;
- reper pentru proiectarea didactică și desfășurarea procesului educațional;
- competență de bază pentru elaborarea manualelor, ghidurilor metodologice, testelor de evaluare.

Beneficiarii Curriculumului. Curriculumul este destinat:

- profesorilor din instituțiile de învățământ profesional tehnic postsecundar, domeniul de educație *Artă*;
- autorilor de manuale și ghiduri metodologice;
- elevilor care își fac studiile la specialitatea în cauză;
- membrilor comisiilor de identificare, evaluare și recunoaștere a rezultatelor învățării.

Curriculumul modular *Solfegiu III* este adresat cadrelor didactice, pentru care respectivul document va servi drept orientare în proiectarea didactică și reper în desfășurarea unui demers didactic creativ. Curriculumul actual permite o abordare flexibilă și implică o libertate a profesorului în selectarea demersului didactic, a conținuturilor și proiectării individuale a activităților educaționale.

Scopul studierii acestui modul constă în formarea și pregătirea specialistului în domeniul dat. În cadrul cursului se studiază elementele fundamentale ale muzicii în vederea dezvoltării aptitudinilor și capacităților muzicale, care în ansamblu contribuie la formarea viitorului muzicolog.

Modulul, având ca scop formarea la elev a unui compartiment specific specialității, reprezintă o structură didactică unitară din punct de vedere tematic, atât pentru instruirea teoretică, cât și pentru cea practică. Acest modul formează și dezvoltă la elev un nivel înalt al cunoștințelor speciale în domeniul disciplinelor muzical-teoretice.

În procesul instruirii profesorii vor acorda atenție cu preponderență dezvoltării prin muzică vie a auzului melodic, armonic, polifonic și a simțului ritmic al elevului. Abilitățile practice se consolidează prin solfegiarea exercițiilor conform materialelor curriculare, analiza auditivă, notarea dicteului muzical, asigurând acumularea progresivă și temeinică a cunoștințelor și deprinderilor de specialitate. Disciplina **Solfegiu** reprezintă un proces de studiu complex, bazat pe module tematice și ore practice în cadrul cărora elevii vor aplica cunoștințele achiziționate.

II. Motivația, utilitatea modulului pentru dezvoltarea profesională

Misiunea strategică a modulului este de a contribui la definirea personalității artistice a viitorului muzician și om de cultură, la specializarea elevilor în domeniul artei prin însușirea de cunoștințe teoretice solide și dezvoltarea de abilități practice. Formarea și consolidarea competențelor profesionale vor permite absolvenților integrarea pe piața muncii sau continuarea studiilor prin programele de licență, masterat și doctorat.

Competența profesională a muzicologului reprezintă un sistem integrat de cunoștințe, capacități, deprinderi și atitudini dobândite prin învățare și mobilizate prin contexte și mijloace specifice de realizare, adaptate nivelului cognitiv al elevului.

Un rol considerabil în formarea traseului profesional al viitorului muzicolog îi revine disciplinei **Solfegiu** care are la bază abordarea materialului expus sub aspectele achiziționării cunoștințelor, intonării/interpretării, audierii/analizării și notării celor auzite.

Complexitatea fenomenului muzical, derivat din esența de dublă ipostază a muzicii, aceea de știință și de artă, implică multiple domenii specifice de studiu, precum și multiple planuri educative.

Studiul unității de curs **Solfegiu III** oferă elevilor oportunitatea operării practice la nivel de intonare, solfegiere cu componentele limbajului muzical universal, cu ajutorul căruia se pot lectura, intona, analiza relațiile între sunetele muzicale, începând cu notația și evoluând spre exerciții complexe și elemente de armonie, obținând echivalența între activitatea de cunoaștere și cea artistică.

Realizarea eficientă a obiectivelor specialității le permite absolvenților obținerea calificării de *muzicolog*, o integrare socio-profesională și dezvoltarea unei cariere de succes, care îl caracterizează ca o persoană inteligentă, armonios dezvoltată.

III. Competențele profesionale specifice modulului

- CS1. Clasificarea noțiunilor de limbaj muzical;
- CS2. Corelarea elementelor de limbaj cu activitatea practică;
- CS3. Utilizarea elementelor de limbaj muzical specific în activitatea de solfegiere;
- CS4. Identificarea și dezvoltarea capacităților auditive
- CS5. Valorificarea creativă a elementelor de limbaj asimilate:

IV. Administrarea modului

Semestrul	Numărul de ore			Modalitatea de evaluare	Numărul de credite	
	Total	Contact direct				Lucrul individual
		Prelegeri	Practică			
I	90	15	45	30	ex	3

V. Unitățile de învățare

Unități de competență	Unități de conținut	Abilități
1. Discriptorii elementelor structurale ale modurilor majore și minore cromatice		
CS1. UC1. Clasificarea noțiunilor de limbaj muzical;	<p>Concepte și metode utilizate la studierea temei <i>Cromatismul și alterația</i></p> <p>Sunele cromatice în modurile major și minor luate lin și prin salt</p> <p>Alterația treptelor instabile care stau la baza formării acordurilor dublei dominante:</p> <ul style="list-style-type: none"> - major –treptele II și IV urcate, VI coborâtă; - minor treapta IV urcată. <p>1.4. Importanța intervalului de sextă mărită în realizarea modulațiilor enarmonice.</p>	<p>Intonarea gamelor cromatice majore și minore, treptele modificate.</p> <p>Cântarea secvențelor melodice cu cromatisme și sunete neacordice.</p> <p>Interpretarea corectă a motivelor cu trepte alterate.</p> <p>Elaborarea materialelor didactice (proiecte, ghiduri, fișe) cu privire la treptele modificate.</p> <p>Intonarea intervalelor cromatice cu rezolvarea în diferite tonalități;</p> <p>Intonarea intervalelor alterate cu rezolvarea în tonalitatea principală.</p>
2. Limbajul specific modului Solfegiu		
UC2 Corelarea elementelor de limbaj cu activitatea practică;	<p>Metrul și ritmul:</p> <ul style="list-style-type: none"> - măsurile compuse – 6/8, 6/4, 9/8, 12/8; - măsurile mixte – de 5,6, 8 timpi; - tipuri complexe de sincopă, triolete, duolete; - melisme. <p>Acordurile alterate și nealterate ale dominantei duble în cadențe și în interiorul construcției muzicale.</p> <p>- .</p> <p>2.3. Secvențe diatonice și modulante.</p> <p>2.4. Inflexiunile și modulațiile în tonalitățile gradului I de înrudire</p>	<p>Citirea la prima vedere a fragmentelor la diferite măsuri și formule ritmice specifice;</p> <p>Intonarea și aprecierea la auz a acordurilor dublei dominante;</p> <p>Intonarea și aprecierea la auz a turațiilor acordice în cadențe și în interiorul construcției muzicale.</p> <p>Construirea, interpretarea și aprecierea la auz a varietăților de rezolvare a acordurilor dublei dominante cu trepte alterate.</p> <p>Intonarea și aprecierea la auz a modulațiilor de gradul I de înrudire.</p>

Unități de competență	Unități de conținut	Abilități
3. Elementele specifice ale limbajului muzical în cadrul activităților practice ale modulului		
UC3. Utilizarea elementelor de limbaj muzical specific în activitatea de solfegiere.	<p>Inflexiunile cromatice în modulațiile de gradul I de înrudire.</p> <p>Solfegii la 2 voci cu cromatisme episodice;</p> <p>Solfegii la 3 voci, sunete le cromatice de pasaj și auxiliare;</p> <p>Solfegiu armonic la 4 voci..</p>	<p>Solfegierea melodiilor cu sunete cromatice, luate lin și prin salt, care includ dificultăți metro-ritmice, inflexiuni și modulații;</p> <p>Intonarea exemplilor pe 2 voci în duet și cu pianul;</p> <p>Efectuarea transpoziției la o secundă mică și mare a unor fragmente simple la 2 voci;</p> <p>Intonarea succesiunilor de acorduri și a secvențelor în expunere la 3 voci în poziție îngustă.</p> <p>Construirea și interpretarea succesiunilor acordice cu inflexiuni.</p>
4. Recunoașterea auditivă a exercițiilor propuse.		
<p>UC 4 Identificarea și dezvoltarea capacităților auditive</p> <p>- formarea și dezvoltarea culturii auditive în baza aprecierii elementelor modal-tonale, metro-ritmice, a treptelor diatonice și cromatice;</p> <p>-succesiunile acordice, modulațiile gradului I de înrudire.</p>	<p>Exerciții cu aplicarea diverselor forme de lucru pentru dezvoltarea auzului muzical;</p> <p>Tipurile de dicteuri muzicale de diferite niveluri de dificultate;</p> <p>Procedeele de dezvoltare a memoriei muzicale.</p> <p>Solfegiu armonic.</p>	<p>Analizarea și recunoașterea auditivă a textelor muzicale care conțin trepte diatonice și cromatice în scopul formării auzului melodic, armonic, polifonic;</p> <p>Notarea unui dicteu melodic tonal/cromatic pe 1 și 2 voci cu dificultăți de cromatisme și alterații;</p> <p>Notarea dicteelor la 4 voci (exemple din muzica universală);</p> <p>Evaluarea la auz a diferitor tipuri de acorduri;</p> <p>Memorarea fragmentelor muzicale și a succesiunilor de intervale și acorduri.</p>
5. Integrarea elementelor de limbaj muzical studiate în compoziții proprii		
<p>UC 5. Valorificarea creativă a elementelor de limbaj asimilate:</p> <p>- identificarea aptitudinilor componistice;</p> <p>-cultivarea și dezvoltarea capacităților creative ale elevilor.</p>	<p>Improvizația la tematica propusă:</p> <ul style="list-style-type: none"> - melodică, - ritmică, - armonică; <p>Exerciții de variere și transformare a unei teme muzicale.</p> <p>Noțiuni generale despre forma muzicală și elementele ei (motiv, frază, propoziție, perioadă, forma bipartită simplă).</p>	<p>Realizarea unor scurte improvizații utilizând acordurile de pe treptele principale;</p> <p>Crearea de formule de acompaniament și notarea suportului armonic/acordic pornind de la o linie melodică dată;</p> <p>Compunerea unor contrapuncte la o temă dată; A.25. Alcătuirea unor desene melodico-acordice pe baza unui suport armonic dat.</p> <p>A.26. Prezentarea unor compoziții simple.</p>

VI. Repartizarea orientativă a orelor pe unități de învățare

Nr. crt.	Unități de învățare	Numărul de ore			
		Total	Contact direct		Lucrul individual
			Prelegeri	Practică/ Seminar	
1.	<i>Discriptorii elementelor structurale ale modurilor majore și minore cromatice</i>	10	4	4	2
2.	<i>Limbajul specific modulului Solfegiu</i>	20	4	10	6
3.	<i>Elementele specifice ale limbajului muzical în cadrul activităților practice ale modulului</i>	30	6	16	8
4.	<i>Recunoașterea auditivă a exercițiilor propuse.</i>	20	4	8	8
5.	<i>Integrarea elementelor de limbaj muzical studiate în compoziții proprii</i>	10	2	2	6
	Total	90	20	40	30

VII. Studiu individual ghidat de profesor

Materii pentru studiul individual	Produse de elaborat	Modalități de evaluare	Termeni de realizare
1. Discriptorii elementelor structurale ale modurilor majore și minore cromatice			
Sunele cromatice în modurile major și minor luate lin și prin salt; Alterația treptelor instabile care stau la baza formării acordurilor dublei dominante: - major –treptele II și IV urcate, VI coborâtă; - minor treapta IV urcată. 1.3. Înregistrarea pe suport electronic a unor fragmente muzicale.	1.1 Fișă-schemă: Treptele modificate în gamele majore și minore cromatice.	Prezentarea fișei	Săptămâna 3
2. Limbajul specific modulului Solfegiu			
21..Enarmonismul sunetelor; Exerciții de notare proporțională în diferite măsuri; Diferența între măsurile binare/ternare, simple/compuse și mixte.	2.1 Fișă-schemă de sinteză ilustrativă a . acordurilor alterate și nealterate ale dominantei duble în cadențe și în interiorul construcției muzicale. 2.2. Secvențe diatonice și modulante.	Prezentarea fișei; executarea exercițiilor	Săptămâna 5

Materii pentru studiul individual	Produse de elaborat	Modalități de evaluare	Termeni de realizare
3. Elementele specifice ale limbajului muzical în cadrul activităților practice ale modulului			
Sucesiuni de acorduri care conțin inflexiuni și modulații în gradul I de înrudire. Interpretarea vocală a fragmentelor muzicale cu trepte alterate și cromatice. Coordonarea vocilor în cântul de ansamblu la 4 voci.	Reprezentarea grafică a schiței: notarea treptelor cromatice și alterate ale modulului major/minor; Solfegii la 3-4 voci cu utilizarea treptelor cromatice cu diferit grad de dificultate.	Reprezentarea grafică a schiței; aprecierea intervalurilor la auz	Săptămâna 8
4. Recunoașterea auditivă a exercițiilor propuse.			
Notarea unui dicteu melodic tonal/cromatic pe 1 și 2 voci cu dificultăți de cromatisme și alterații; Exerciții pentru dezvoltarea auzului interior.	Audierea și aprecierea varietăților modale; Executarea exercițiilor specifice în scopul formării auzului melodic, armonic, polifonic interior.	Recunoașterea modurilor populare din folclorul moldovenesc.	Săptămâna 10
5. Integrarea elementelor de limbaj muzical studiate în compoziții proprii			
Diversitatea tehnicilor componistice. Forme muzicale/schițe aplicate în procesul de improvizare.	5.1 Crearea unui fragment de lucrare muzicală de divertisment pe un text ales. Notarea suportului armonic/acordic; Compunerea lucrărilor muzicale cu structură simplă..	Prezentarea publică a fragmentelor muzicale	Săptămâna 12

VIII. Lucrările practice recomandate

Nr. crt.	Unități de învățare	Lucrări practice
1.	Descriptorii elementelor structurale ale modurilor majore și minore cromatice	Aplicarea varietăților de moduri cu utilizarea treptelor modificate.
2.	Limbajul specific modulului Solfegiu	Solfegiarea și memorarea fragmentelor muzicale la 1 și 2,3 voci.
3.	Elementele specifice ale limbajului muzical în cadrul activităților practice ale modulului	Solmizarea i fragmentelor muzicale cu efectuarea transpoziției. Lecturarea și notarea exercițiilor cu inflexiuni și modulații.
4.	Recunoașterea auditivă a exercițiilor propuse.	Realizarea dicteuri de diferit grad de dificultate.
5.	Integrarea elementelor de limbaj muzical studiate în compoziții proprii	Compunerea unor contrapuncte la o temă dată;

IX. Sugestii metodologice

În cadrul activităților organizate la ore, elevii și cadrele didactice utilizează practic diverse strategii de învățare, menite să formeze competențe de comunicare eficientă, de creare a unor relații de succes, de explorare a resurselor personale și a carierei.

Procesul de predare/învățare/evaluare a disciplinei *Solfegiu* se produce în baza conceptului didactic de abordare și acțiune a resurselor procedurale (forme, metode, mijloace tehnice) și a principiilor didactice utilizate în procesul de vehiculare a conținuturilor în vederea formării competențelor profesionale de specialitate și specifice disciplinei.

Principii didactice:

- realizarea obiectivelor proiectate, însușirea de cunoștințe, formarea de deprinderi și de competențe transversale și profesionale;
- îmbinarea aspectelor de natură teoretică și cultivarea unor abilități legate de realitățile activităților din domeniul *muzicologie*;
- structurarea demersurilor educaționale pe concepția *învață acționând* și dezvoltarea unor dexterități de ordin practic;
- valorificarea unor tehnici moderne de instruire, inclusiv de dezvoltare a creativității și a gustului estetic.

Solfegiu ca disciplină de profil se realizează pe două nivele – informativ-teoretic și formativ-aplicativ care se intersectează nemijlocit:

- **Nivelul informativ teoretic** vizează instruirea, acumularea de cunoștințe, însușirea noțiunilor de specialitate. În urma exersărilor sistematice se formează capacități de intonare și interpretare, de utilizare adecvată a limbajul specific, de lecturare corectă a fragmentelor melodice;
- **Nivelul formativ-aplicativ** presupune formarea atitudinii față de valorile artistice ceea ce contribuie la afirmarea idealului estetic, a capacității de a audia, analiza și a reproduce materialul muzical.

Metodele recomandate pentru a fi utilizate în procesul de predare-învățare sunt: realizarea sarcinilor individuale/de grup sub conducerea cadrului didactic, lucrări practice, lucrări scrise, elaborarea proiectelor de creație.

În proiectarea didactică de lungă și scurtă durată profesorul se va ghida de prezentul Curriculum, atât în compartimentul competențe, cât și conținuturi recomandate. Structurarea pe semestru a unităților de învățare și a competențelor specifice și finalităților modulare se va realiza la discreția cadrului didactic, care are obligația de a forma la elevi toate competențele specifice.

Pentru eficientizarea asimilării cunoștințelor și dezvoltarea abilităților practice se propune utilizarea metodelor de predare-învățare activ-participative, printre avantajele cărora se enumeră următoarele:

- Sunt centrate pe elev și activitate;
- Pun accent pe dezvoltarea gândirii, formarea aptitudinilor și a deprinderilor;
- Încurajează participarea elevilor, inițiativa, implicarea și creativitatea;

- Determină un parteneriat profesor-elev prin realizarea unei comunicări multidirecționale.

Specificul disciplinei *Solfegiu* constă în asigurarea la elevi a capacităților necesare integrării, asimilării și operării cu limbajul muzical. Traseul didactic parcurs în acest sens, pentru fiecare element în parte este:

1. Receptarea, conștientizarea, analizarea, execuția vocală prin **solfegiere**;
2. Receptarea, conștientizarea, analizarea, notarea (prin semne specifice) – **dicteul**;
3. Valorificarea expresivă a limbajului asimilat prin exerciții în improvizație – **creația**.

Parcurgerea acestei căi asigură, pe lângă respectarea specificului disciplinei, achiziții tehnice pentru o bună pregătire de specialitate. Capacitatea de descifrare a partiturilor, de analizare și structurare a lor, numind și respectând elementele de limbaj muzical, reprezintă un suport necesar fiecărui *muzicolog*.

Dicteul muzical ca o formă specifică de activitate didactică în cadrul disciplinei *Solfegiu* dezvoltă auzul muzical, cu sprijin pe auz intern, fiind un important factor în consolidarea abilităților specifice. Pornind de la realitatea comunicărilor interdisciplinare, solfegierea corectă constituie calea care conduce spre notarea eficientă a dicteului muzical.

Dezvoltarea gândirii tonal-funcționale are prioritate firească în activitatea didactică. Solfegiile tonale la una și două voci se completează cu dicteul tonal-funcțional structurat în: dicteu ritmic, melodic, ritmico-melodic la o voce și armonic – la două voci.

Audiția muzicală în cadrul cursului de *Solfegiu* asigură liantul între teoria și practica muzicală. Folosirea exemplurilor din creația muzicală asigură contactul permanent cu muzica vie, dezvoltând identitatea artistică a elevului.

Solfegierea exercițiilor necesită respectarea unor norme specifice de emisie a sunetului. Astfel interpretarea unor partituri corale de către grupul de elevi contribuie la dezvoltarea auzului armonic și polifonic.

Creația reprezintă treapta superioară pe linia valorificării elementelor de limbaj asimilate. Cu precădere, solfegiul și, mai ales, deprinderea de citire la prima vedere, favorizează dezvoltarea eficientă a capacităților muzicale. Exercițiile de creație permit valorificarea elementelor de limbaj asimilate și dezvoltă capacitățile elevilor de operare cu limbajul muzical.

Metode utilizate în procesul de predare-învățare:

a) Tradiționale:

- demonstrația;
- observația;
- exercițiul;
- descoperirea;
- modelarea;
- brainstorming-ul;

- instruirea programată.

b) Specifice:

- euristică (de descoperire personală);
- metoda asemănării și contrastului;
- analiza muzicală;
- metoda generalizării muzicale;
- metoda stimulării imaginației;
- metoda reinterpretării artistice a muzicii (caracterizări poetice).

Disciplina *Solfegiu* posedă un anumit caracter aplicativ. Curriculumul actual, centrat pe elev, adoptă o abordare practică de învățare prin acțiune, introduce o serie de metode și tehnici de învățare care stimulează implicarea activă a elevului în procesul educațional și asumarea responsabilității pentru propria formare.

Accentul se va pune pe dinamizarea procesului de învățare, pe formarea de competențe specifice, care asigură absolvenților șanse sporite de angajare în câmpul muncii și oportunități de realizare profesională.

X. Sugestii de evaluare a competențelor profesionale

Evaluarea reprezintă o componentă organică a procesului de învățare. Orice proces educațional se finalizează prin **evaluare**, ca o cunoaștere și recunoaștere a rezultatelor procesului de achiziționare și formare. Evaluarea reprezintă un feed-back permanent între agenții procesului educativ, menit să confirme formarea la elevi a competențelor scontate. Evaluarea competențelor pornește de la definirea clară a acestora, drept capacitate de rezolvare a problemelor într-un context dat. Astfel, componenta profesională a muzicologului se referă la capacitatea unui individ de a implica experiența, cunoștințele și abilitățile obținute anterior în activitatea practică.

Axarea procesului de învățare-predare-evaluare pe competențe presupune efectuarea evaluării pe parcursul întregului proces de instruire. Evaluarea continuă va fi structurată în evaluări formative și evaluări sumative (finale). Pornind de la caracterul aplicativ al curriculumului modular, evaluarea va viza mai mult aspectele ce țin de interpretarea creativă a informațiilor și de capacitatea de a rezolva situațiile de problemă.

Pentru a permite o individualizare a evaluării și o motivare suplimentară a elevilor, sarcinile de evaluare formativă vor fi ierarhizate pe grade de dificultate.

Tipurile evaluării:

1. După originea factorilor angajați în procedura de evaluare deosebim:

- **evaluarea internă** (realizată de profesorul care a organizat activitatea didactică);
- **evaluarea externă** (realizată de o altă persoană decât cea care a organizat activitatea didactică cu elevul/elevii evaluați);
- **coevaluarea** (realizată în comun de către profesor și elevi);
- **autoevaluarea** (realizată de cei ce învață);

După momentul efectuării evaluării deosebim:

- **evaluare inițială**, cu funcție predictivă;
- **evaluare continuă**, cu funcție normativă;
- **evaluare finală**, cu funcție cumulativă sau sumativă.

Metodele folosite pentru evaluarea continuă presupun chestionarea orală sau scrisă, lucrările practice, proiectele, testările interactive asistate de calculator. Pentru a eficientiza procesele de evaluare, înainte de a demara evaluările propriu-zise, cadrul didactic va aduce la cunoștința elevilor tematica lucrărilor, modul de evaluare (bareme/grile/criterii de notare) și condițiile de realizare a fiecărei evaluări.

Profesorul este responsabil de selectarea celor mai eficiente metode de evaluare pentru un anumit mod de învățare:

- concentrarea asupra unei evaluări valide și cu impact în procesul de învățare;
- aplicarea evaluării într-un mod adecvat pentru toți cei care învață;
- înregistrarea rezultatelor ca dovadă pentru un audit de calitate.

În procesul evaluărilor continue se va da atât o apreciere obiectivă a cunoștințelor și competențelor elevilor, cât și a progreselor individuale.

Evaluarea curentă/formativă se va realiza prin diverse modalități: observarea comportamentului elevului, analiza rezultatelor activității elevului, discuția/conversația, prezentarea proiectelor individuale de activitate.

Evaluarea sumativă se realizează la finele fiecărui modul în baza simulării în atelier a unei situații de problemă din contexte profesionale variate, care solicită elevului demonstrarea competenței profesionale. Cadrele didactice vor elabora sarcini prin care vor orienta comportamentul profesional al elevului spre demonstrarea sistemului de cunoștințe și abilități.

Metoda de evaluare este o cale prin care profesorul oferă elevului posibilitate de a demonstra nivelul de stăpânire a cunoștințelor, de forme și dezvoltare a diferitor capacități, de integrare a lor în competențe. Există două categorii de evaluare: **traditionale** și **complementare**.

Metode tradiționale de evaluare:

- scări de apreciere (foarte bine, bine, mediu, suficient și insuficient);
- chestionare;
- lucrări scrise;
- lucrări practice;
- teste de cunoștințe;
- examene.

Metode complementare de evaluare:

- *observarea sistematică a comportamentului elevilor* (fișa de evaluare, scara de clasificare, lista de verificare);
- *portofoliul*;
- *autoevaluare*;

- *jurnalul reflexiv;*
- *metoda C.S.E. (cine sunt eu).*

Metodele complementare de evaluare posedă cel puțin două caracteristici importante: permit realizarea evaluării în strânsă legătură cu predarea-învățarea, deseori concomitent cu acestea; se referă la rezultatele obținute pe o perioadă mai îndelungată (competențe, atitudini, interes etc.)

Produsele recomandate pentru evaluarea nivelului de dezvoltare a competențelor sunt prezentate în tabelul de mai jos. În utilizarea metodelor de evaluare este necesar să se țină cont de scopul sarcinii și criteriile de evaluare a produselor solicitate de la elevi:

Nr. crt.	Produse pentru măsurarea competenței	Criterii de evaluare a produselor
1.	Exerciții sonore	Solfegiere la prima vedere
		Solfegiere la 1-2 voci cu diferit grad de dificultate
		Fredonarea temelor muzicale din repertoriul academic
		Fredonarea temelor muzicale folclorice
		Intonarea modurilor major/minor, populare
		Intonarea treptelor, intervalelor și acordurilor
2.	Chestionarea orală	Aprecierea auditivă a elementelor de limbaj muzical
		Modul de interpretare a rezultatelor
		Corectitudinea răspunsului în raport cu conținuturile predate și obiectivele stabilite
3.	Teste scrise – dicteul muzical	Realizarea dicteurilor la 1-2 voci
		Realizarea dicteurilor cu dificultăți metro-ritmice
		Indicarea corectă a formulelor ritmice excepționale
		Prezentarea și interpretarea rezultatelor
4.	Diagrama evoluției indicatorilor pe calculator	Selectarea corectă a informațiilor necesare
		Formarea adecvată a elementelor diagramei
5.	Fișe de lucru	Corectitudinea și completitudinea formulării răspunsurilor; utilizarea limbajului; rezolvarea corectă a sarcinilor fișei; complexitatea formulării concluziilor
		Elaborarea și structura proiectului, acuratețea, rigoarea și coerența demersului științific, logica și argumentarea ideilor, corectitudinea concluziilor

XI. Resursele necesare pentru desfășurarea procesului de studii

Cerințele față de sălile de curs:

Dotarea cu:

- *mobilier școlar;*
- *tablă cu portativ muzical;*
- *instrument muzical (pian);*
- *calculator, proiector MM, ecran de proiectare.*

Mijloace de învățământ:

- *clavire, partituri;*
- *manuale, culegeri de exerciții;*

– reprezentări audio-vizuale (imprimări ale lucrărilor muzicale studiate).

XII. Resursele didactice recomandate elevilor

Nr. crt.	Denumirea resursei	Locul în care poate fi consultată/ accesată/ procurată resursa	Numărul de exemplare disponibile
1.	Țurcanu L. <i>Solfegiu</i> . Chișinău, 1984.	Biblioteca CEEA „Ștefan Neaga”	
2.	Țurcanu L. <i>Solfegiu</i> . Chișinău, 1987.	Biblioteca AMTAP	
3.	Драгомиров П. <i>Учебник Сольфеджио</i> . М., 1965.	Biblioteca CEEA „Ștefan Neaga”	
4.	Ладухин Н. <i>Одноголосное сольфеджио</i> . М., 1975.	Biblioteca CEEA „Ștefan Neaga”	
5.	Bughici D. <i>Dicționar de forme și genuri muzicale</i> . București, 1978.	Biblioteca AMTAP	
6.	<i>Dicționar de mari muzicieni</i> . București, 2006.	Biblioteca CEEA „Ștefan Neaga”	
7.	Gagim G., Șleahțișchi M. <i>Dicționar de pedagogie muzicală</i> . Chișinău, 1994.	Biblioteca Națională a Republicii Moldova	
8.	Moraru M. <i>Dicționar de forme și genuri muzicale</i> . Chișinău, 1998.	Biblioteca CEEA „Ștefan Neaga”	
9.	Агажанов А. <i>Курс сольфеджио</i> . М., 1965.	Biblioteca CEEA „Ștefan Neaga”	
10.	Способин И. <i>Двухголосное сольфеджио</i> . М., 1977.	Biblioteca CEEA „Ștefan Neaga”	
11.	Кириллова В., Попов В. <i>Сольфеджио</i> . М., 1978.	Biblioteca AMTAP	
12.	Леонова Л. <i>Полифоническое сольфеджио</i> . М., 1990.	Biblioteca CEEA „Ștefan Neaga”	